

Путописна књижевност

Шта значи путовати?
Сусретати. Једини важни
речник је речник састанака
– писао је Ролан Барт

Периодична штампа богатија је за први двоброј часописа за путописну књижевност који уређивачки осмишљава Владимир Шекуларац, а издавач је „Тендура менаџмент” из Београда. Насловљен као „Путопис”, у тиражу од 750 примерака, кроз путописни жанр из пера домаћих и страних аутора, есеје, теоријске чланке и приказе, часопис, у првом реду, доноси књижевно обликовану слику света изабраних аутора, описујући посматрање и доживљај путника кроз простор и време.

Путописни блок отварају домаћи аутори: Радован Вучковић („Кина, Кина”), Милан Дачовић („Амазон, Амазон”), Љубиша Ђидић („Зелени ветрови Сицилије”), Станко Шајтинац („Бахчисарајски клин”), Лабуд Драгић („Њујорк”), Марија Кнежевић („Београд за домаће странце”), Снежана Милојевић („Тамо где је све велико и лепо”).

У кратком путопису из Париза Јана Симовић шаље „Разгледницу без слике”, целу посвећену подземном животу чувене европске престонице у којој тренутно живи.

„На готово свакој станици париског метроа видећете бескућнике. Згужване вреће за спавање, ћебад, понека кутија или торба, куче или маче као верни пријатељи. Флаша вина или пива... Неокупани, видно умазани прљавштином, људи живе под земљом овог града из бајке. Спавају на плочницима којима дневно прође неколико милиона људи. Они нису насилни, мада су у хладне дане углавном пропити. Друже се међу собом. Неки срећници спавају и на неудобним столицама, предвиђеним за путнике који чекају возове за посао или уживање у Паризу. И ту, на станицама париског метроа, одиграва се живот. Један потпуно другачији живот. Живот без светла у граду светлости...”

Следе путне белешке и маршруте странаца: „Писма из Берлина” Хајнриха Хајнеа, „Путовања – Спи-

с 1” Марка Твена, „Манила” Ивана Александровича Гончарова, „Хотел Памир и судијина кућа” Ане М. Брионгос, „Свет који пливи” Александра Прокопјева.

Слађана Јаћимовић у свом огледу сагледава поезију авангардног путописа подсећајући да овај рубни жанр у себи укршта елементе романа, приповетке, драме, есеја, али и дневника, мемоара и биографије. Владимир Гвозден поставља питање има ли путопис своју теорију и цитира речи познатог француског теоретичара Ролана Барта из књиге „Царство знакова”: „Отворите водич за путовање: обично ћете у њему наћи мали рјечник који ће се, зачудно, односити на досадне и бескорисне ствари: царина, пошта, хотел, фризер, лијечник, цијене. Међутим, шта значи путовати? Сусретати. Једини важни рјечник је рјечник састанака...”

Анализирајући путопис као жанр уметничке књижевности Василиса Александровна Шачкова набраја обележја овог жанра: одсуство строгих књижевних и жанровских канона, посебно активна улога аутора – путника, обавезни документарни елементи, субјективност приступа и очигледна фантазија, обавезно укључивање елемената других жанрова, пут као тематски и структурни стожер текста.

Остоја Продановић свој есеј насловљава „Љубомир П. Ненадовић у стању кретања и стању мировања”, Ратко Марковић Риђанин пише о утисцима из Стаљинграда Иве Андрића, Милена Јаковљевић о филозофији путовања у путописној збирци „Места” Моме Димића, Косара Цветковић сагледава путописни субјект у Димићевој збирци „Путник без милости”.

Путописи у часопису „Вила” Стојана Новаковића тема су Бојане Вукотић.

У одељку посвећеном приказима анализирани су „Приче на путу” Михајла Пантића, „Читање градова” Радована Вучковића, „Транзициона галантерија” Милете Продановића, „Света планина Кајлаш, ходочашће на Тибет” Милана П. Ракочевића, „Приче са Галиоле” Арсенија Јовановића, и других. Ту су и подсећања на познате српске путописце Црњанског, Петровића, Винавера, Дучића, Исидору Секулић.

М. Сретеновић

Насловна страна
часописа „Путопис”